

Verzameldecreet Omgeving en Landbouw

Voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake omgeving, leefmilieu en natuur, ruimtelijke ordening en landbouw

Datum van goedkeuring	18/09/2025
Volgnummer	2025 022
Coördinator + e-mailadres	Kathleen Quick, kathleen.quick@minaraad.be
Co-auteur + e-mailadres	Wim Van Gils, wim.van.gils@minaraad.be Jan Verheeke, jan.verheeke@minaraad.be

Inhoudstafel

Inhoudstafel.....	2
Procesbeschrijving	3
Verzameldecreet Omgeving en Landbouw	4
1 Situering	4
2 Aanbevelingen.....	4
2.1 Wijzigingen aan het Jachtdecreet.....	4
2.2 Wijzigingen aan DABM	6
2.3 Wijzigingen aan Decreet Natuurbehoud	6
2.4 Wijzigingen aan regelgeving Water	8
2.5 Wijzigingen aan Decreet Vlaamse Grondenbank.....	9
2.6 Wijzigingen aan het Decreet betreffende landbouw- en visserijbeleid.....	9

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	23 juli 2025
Naam adviesvrager + functie	Jo Brouns, Minister van Omgeving en Landbouw
Rechtsgrond van de adviesvraag	D.A.B.M., artikel 11.2.1. §1, 4° en 5°
Adviestermijn	30 dagen, uitstel gevraagd
Samenwerking	Niet van toepassing
Overlegcommissie	Werkgroep Biodiversiteit en Ecosystemen en Werkgroep Water
Betrokken experts	Niet van toepassing
Vergaderingen: soort + datum	WG Water 26 augustus 2025, Biodiversiteit en Ecosystemen 28 augustus 2025, 5 september 2025, 11 september 2025

De Minaraad ontving de adviesvraag over het verzameldecreet Omgeving en Landbouw op 23 juli 2025. De adviesvraag werd besproken in de Werkgroep Biodiversiteit en Ecosystemen, behalve de wijzigingen aan de regelgeving over waterbeleid. Deze werden behandeld door de Werkgroep Water.

Verzameldecreet Omgeving en Landbouw

1 Situering

[1] Het verzameldecreet behandelt volgende acht inhoudelijke onderwerpen (zoals vermeld in Memorie van Toelichting):

- Grondbeleid;
- Financieel;
- (Overheids)communicatie;
- Handhaving ;
- Juridisch kader valwild;
- Gegevensverwerking en digitalisering;
- Optimalisaties, vereenvoudigingen en verduidelijkingen;
- Actualisaties en rechtzettingen.

De Minaraad formuleert hieronder aanbevelingen inzake de voorgestelde wijzigingen aan het Jachtdecreet, aan het DABM., aan het decreet Natuurbehoud, aan de regelgeving met betrekking tot het waterbeleid, aan het decreet Vlaamse Grondenbank en aan het decreet Landbouw- en Visserijbeleid.

2 Aanbevelingen

2.1 Wijzigingen aan het Jachtdecreet

[2] Voka en UNIZO onthouden zich bij dit deel van het advies.

[3] **Voer de wijzigingen met betrekking tot valwild niet door op deze manier.** Artikelen 26 en 27 van het Verzameldecreet voeren een rechtsgrond in voor het nemen van maatregelen voor het doden van wildsoorten ten gevolge van ernstig trauma. De Memorie van Toelichting vermeldt enkele huidige mogelijkheden en pijnpunten. De Minaraad wijst erop dat, naast de vermelde wettelijke regeling voor opvangcentra voor wilde dieren¹, ook de politie kan worden gebeld² en sommige gemeenten en steden eveneens over een eigen regeling beschikken³. De Memorie van Toelichting onderbouwt deze bijkomende voorgestelde wijziging niet met cijfermateriaal. Het is voor de Minaraad daarom niet volledig duidelijk in welke mate de situaties waarvoor deze decreetswijziging een oplossing wil bieden zich momenteel voordoen. De Raad vraagt in eerste orde om de nodige onderbouwingen voor deze wijziging aan te leveren.

¹ <https://natuurenbos.vlaanderen.be/schade-en-overlast/ziekten-bij-dieren-het-wild/ziek-dood-dier-gevonden>

² [Een gewond, dood, of verloren gelopen dier gevonden? | Vlaanderen.be](#)

³ Zie bv stad Antwerpen: [Dringende hulp aan gewonde of zieke dieren op het grondgebied van stad Antwerpen | Antwerpen](#)

Verder meent de Raad dat vanuit het oogpunt van dierenwelzijn moet worden ingezet op preventie, met name het voorkomen van aanrijdingen. In tweede orde vraagt de Raad om uitgevoerde interventies op een gestructureerde manier te documenteren zodat 'zwarte punten'⁴ kenbaar worden en er prioritair op dergelijke plekken kan worden ingezet op ontsnipperingsmaatregelen.

In de Memorie van Toelichting wordt onder andere naar de aanrijtijd verwezen als een van de redenen voor dit wijzigingsvoorstel (naast openbare veiligheid en dierenwelzijn). De Minaraad meent dat, vanuit het oogpunt van dierenwelzijn en openbare veiligheid, de aanrijtijd altijd zo kort mogelijk moet zijn. De Minaraad beveelt daarom aan dat moet worden nagedacht over een algemeen permanentiesysteem⁵ dat breed gecommuniceerd dient te worden bij de diensten van politie, brandweer, gemeentelijke diensten, ...

De uitvoering van deze bepaling moet verder worden ingevuld via nadere regels, te bepalen door de Vlaamse Regering. Het ontwerpdecreet vermeldt enkele aspecten die in een dergelijk besluit minstens moeten worden opgenomen, alsook dat de Vlaamse Regering de middelen voor het doden kan bepalen. De Minaraad stelt dat een dergelijke opsomming zelden in een decreet wordt opgenomen en vraagt in eerste orde om deze opsomming uit het decreet te schrappen. In tweede orde, indien de opsomming behouden blijft, vraagt de Raad om beter te motiveren waarom voor deze aspecten werd gekozen.

De Minaraad meent immers dat, wederom in functie van dierenwelzijn, in de eerste plaats moet verzekerd worden dat de juiste keuze wordt gemaakt tussen doden of herstel. Dat moet gebeuren door gekwalificeerde personen. Dit wordt momenteel niet vermeld als een van de verder te bepalen aspecten. De Raad vraagt om voorwaarden voor deze kwalificatie mee op te nemen in het uitvoeringsbesluit.

Wat betreft preventie, vraagt de Raad om in het uitvoeringsbesluit te voorzien in een documentatiesysteem met het oog op identificatie van 'zwarte punten' en prioritering van het inzetten van ontsnipperingsmaatregelen.

Wat betreft de vermelding in punt 5° (personen gemachtigd om dieren te doden), vraagt de Raad om dit te schrappen, gezien dit reeds bepaald wordt in artikel 36, §1, van het decreet dierenwelzijn⁶. Het uitvoeringsbesluit kan volgens de Raad evenwel wel verder specificeren wat '*de nodige kennis en bekwaamheid*' uit het dierenwelzijnsdecreet dient in te houden.

Gelet op al het bovenstaande vraagt de Raad om ook over het uitvoeringsbesluit om advies te worden gevraagd.

[4] **Heb aandacht voor de dubbele rechtsgrond inzake soortenschade.** De Minaraad meent dat het invoeren van een gebruiksvriendelijk en performant digitaal platform, zoals

⁴ Voor reeds gevoerd onderzoek over deze materie, zie [Registratie van dode of gewonde dieren op de weg | Vlaanderen.be](#)

⁵ Zie hiervoor ook Soortenbesluit, bijlage 4, A., 2°.

⁶ Decreet dierenwelzijn van 17 mei 2024, artikel 36, §1. [...] Alleen een persoon die daarvoor de nodige kennis en bekwaamheid heeft, kan een gewerveld dier doden. Dat gebeurt volgens de voor het dier minst pijnlijke, snelste en meest selectieve methode.

voorzien met de invoering van artikel 32/5, aan te moedigen is. De Raad wijst evenwel op de dubbele rechtsgrond wat betreft soortenschade. Indien deze digitale toepassing inzake wildbeheer ook zou worden gekoppeld aan meldingen m.b.t. soortenschade, institutionaliseert men een automatische koppeling tussen jacht en schadebeheer. Een eerste pijler met betrekking tot schade is evenwel het voorkomen van schade. De Raad meent daarom dat een dergelijke automatische koppeling tussen jacht en schadebeheer dient te worden vermeden en vraagt hiertoe de nodige garanties in te bouwen.

De Raad wijst er bijkomend op dat niet alle jagers in de mogelijkheid zijn om een digitaal platform te gebruiken en vraagt om ook de analoge optie open te houden.

2.2 Wijzigingen aan DABM

- [5] **Voer het retributiesysteem op een doordachte manier in.** Wijzigingsartikel 38, van het Verzameldecreet voegt bepalingen aan het DABM toe met betrekking tot retributies. Het nieuw in te voeren artikel in het DABM bepaalt dat de Vlaamse Regering retributies kan opleggen voor het verkrijgen van resultaten van metingen, simulaties en analyses die worden uitgevoerd door gewestelijke entiteiten in het kader van het decreet algemene bepalingen milieubeleid. De Minaraad heeft hierbij in eerst orde volgende bedenkingen.

Er is voorzien dat de Vlaamse Regering de bedragen van de retributie vaststelt en dat deze bedragen in verhouding moeten staan tot de kosten voor de uitvoering van de metingen, analyses of simulaties of tot de administratieve kosten voor de opmaak of verzameling van de resultaten van metingen, analyses of simulaties. De grootteorde wordt hiermee herleid tot het aantal benodigde werkuren. Eveneens is voorzien dat de Vlaamse Regering vrijstellingen kan bepalen, maar de omschrijving hiervan is tamelijk vaag. De Raad meent dat deze bepalingen onvoldoende zekerheid geven voor de uitwerking van een effectief retributiesysteem.

Een volgende bedenking betreft de relatie met het principe van de openbaarheid van bestuur. Op grond van het Verdrag van Aarhus valt 'milieu-informatie' en, in het bijzonder, 'informatie over emissies in het milieu' onder de grootst mogelijke openbaarheid en zijn er op dit punt amper uitzonderingsgronden (zie ook artikel II.36, §2, van het Bestuursdecreet).

Als laatste heeft de Minaraad enkele vragen over de werking in de praktijk (vb. welke handelingen of activiteiten kunnen een retributie met zich meebrengen, blijft het voor bedrijven mogelijk om private partners in te schakelen voor het (laten) uitvoeren van metingen, ...).

Concluderend vraagt de Raad om de invoering van een dergelijk systeem duidelijker te onderbouwen met het oog op het invoeren ervan op een doordachte manier.

2.3 Wijzigingen aan Decreet Natuurbehoud

- [6] **Kader de voorgestelde wijzingen in een ruimer beleid inzake (het voorkomen van) soortenschade.** Wijzigingsartikelen 39 (voorzien in mogelijkheid tot koopplicht door Vlaamse Regering), en 40 (voorzien in mogelijkheid tot stopzetten van betalingen voor soortenschade), voeren de bepalingen in met betrekking tot terugkerende schade in speciale beschermingszones, aangewezen door de Vlaamse Regering met toepassing van artikel 4, vierde lid, van de Habitatrichtlijn, en binnen VEN-gebieden. De Memorie van Toelichting verwijst hiervoor naar terugkerende ernstige schade, vaak door bever, maar eveneens door ganzen.

In de gezamenlijke adviezen van Minaraad en SALV⁷ over het geïntegreerd verslag soortenschade stelden de Raden al dat structurele schade vraagt om een structurele aanpak. Ze vroegen om deze schade beter in beeld te brengen en hiertoe andere instrumenten te bekijken en dit met het oog op structurele oplossingen. Het tweede soortenbeschermingsprogramma voor de bever⁸ heeft hiervoor enkele type acties ingeschreven⁹. Vermits dit soortenbeschermingsprogramma vooralsnog het enige is waar dit type acties in wordt beschreven, wordt dit verder als voorbeeld gebruikt.

Deze beide wijzigingen vormen een bouwsteen van een structurele aanpak, zoals de Minaraad al eerder vroeg. De Minaraad merkt hierbij op dat de voorgestelde wijzigingen louter een rechtsgrond invoeren voor verdere actiemogelijkheden. De Memorie van Toelichting stelt dat de verdere afhandeling van deze wijzigingen uitwerking zal vinden via het Soortenschadebesluit en titel 3, van het besluit over het realisatiegericht instrumentarium¹⁰. De Minaraad vraagt hierbij bijkomende aandacht voor het type acties met betrekking tot het voorkomen van soortenschade zoals bijvoorbeeld in het tweede soortenbeschermingsprogramma voor de bever werden opgenomen en goedgekeurd. Concreet denkt de Raad hierbij aan hetvolgende:

- het uitwerken van duurzame aanpak voor terugkerende schade door wijziging van het landgebruik¹¹;
- inzetten van alternatieve instrumenten¹²
- de opmaak een integrale visie¹³.

De Raad vraagt om te onderzoeken of deze instrumenten ook voor andere schadeveroorzakende soorten zouden kunnen worden ingezet. Gelet op het bovenstaande herhaalt de Minaraad de vraag om te onderzoeken hoe dit soort structurele schade in eerste instantie beter in beeld kan worden gebracht om te kunnen komen tot een grondige evaluatie van de soortenschaderegeling. Daarnaast

⁷ Minaraad en SALV, Adviezen 2021|020 en 2025|006 over de geïntegreerde verslagen soortenschade.

⁸ <https://natuurenbos.vlaanderen.be/dieren-en-planten/soortenbescherming/lijst-van-alle-sbps#toc-bever>

⁹ Zoals bijvoorbeeld Actie 2.5. Uitwerken van duurzame aanpak voor terugkerende schade door wijziging van het landgebruik (p.132), Actie 3.2 Voorzien van alternatieve instrumenten voor schadevergoeding (p. 136) en Actie 5.2 Opmaak integrale visie (p.140)

¹⁰ Besluit van de Vlaamse Regering van 22 maart 2024 over het realisatiegericht instrumentarium

¹¹ Onder andere via de instrumenten van Blue Deal, instrumentenkoffer decreet Landinrichting en natuurinrichting.

¹² Enkele voorbeelden uit het SBP Bever 2: Instrumentenkoffer Decreet Landinrichting (dienstenvergoeding, beheerovereenkomst, inrichtingswerken uit kracht van wet, erfdiensbaarheid tot openbaar nut, ...).

¹³ In overleg met alle betrokken actoren: ANB, waterloopbeheerders, INBO, natuurverenigingen, landbouwsector, private eigenaard, VLM en Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

benadrukte de Minaraad ook telkens het belang van preventieve maatregelen (zowel de evaluatie van bestaande, als onderzoeken naar de ontwikkeling van nieuwe preventieve maatregelen).

Als laatste vraagt de Raad voldoende aandacht en prioriteit voor het uitwerken van alle voorziene acties met betrekking tot soortenschade uit het SBP Bever met het oog op een verbetering van het gehele beleid inzake (het voorkomen van) soortenschade (zie hoger). De Raad vraagt eveneens om een en ander gelijktijdig in te voeren bij de nodige wijzigingen aan het Soortenschadebesluit en het besluit realisatiegericht instrumentarium. De Minaraad wil over deze wijzigingen om advies worden gevraagd.

2.4 Wijzigingen aan regelgeving Water

- [7] **Garandeer de bescherming van oeverzones buiten landbouwgrond¹⁴.** De Minaraad stelt vast dat de huidige formulering van artikel 1.3.2.2, §1, derde lid van het Waterwetboek, rechtsonzekerheid creëert. De tekst kan zo geïnterpreteerd worden dat de bestaande basisbescherming voor oeverzones langs VHA-waterlopen buiten landbouwgrond onbedoeld zou komen te vervallen.

Een dergelijke interpretatie is niet in overeenstemming met de intentie van de decreetgever, die een verstrenging van de regels in landbouwgrond beoogde. Bovendien staat het haaks op de beleidsdoelstellingen voor waterkwaliteit (Kaderrichtlijn Water) en biodiversiteit (o.a. VEN), waarvoor oeverzones en bufferstroken belangrijke ecosysteemfuncties vervullen. De Raad merkt op dat het behoud van de bestaande regelgeving voor gronden buiten landbouwgrond een uitgangspunt was in de voorafgaande beleidsafspraken.

Daarom adviseert de Minaraad de tekst als volgt te wijzigen:

"Wijziging in 3de lid: "In afwijking van het eerste lid, 1° tot en met 3°, gelden voor oeverzones die onderdeel zijn van een landbouwgrond of gelegen langs een landbouwgrond, die enkel de taluds omvatten en die gelegen zijn langs oppervlaktewaterlichamen die zijn opgenomen in de Vlaamse Hydrografische Atlas, vanaf 1 januari 2026 de volgende bepalingen: 1° in de beschermingsstrook is ... verboden ..."

- [8] **Zorg voor duidelijkheid inzake de regels voor nultbemesting binnen 10-meterzone in VEN.** Artikel 42, van het wijzigingsdecreet brengt wijzigingen aan in artikel 1.3.2.2., §1, derde lid, 1°. De Minaraad meent dat op zich wel correct is, maar dat de leesbaarheid beter kan. De Raad kan daarom akkoord gaan met deze aanpassing op voorwaarde dat in VEN-gebieden de nultbemesting langs alle waterlichamen blijft gelden in de 10-meter zone.
- [9] **Voorzie meer flexibiliteit in maairegimes van beschermingsstroken.** Momenteel bepaalt het waterwetboek dat beschermingsstroken waarop niet-houtige vegetatie aanwezig is, kunnen gemaaid worden, 'op voorwaarde dat het maaien niet gebeurt in

¹⁴ Landbouwgrond, zoals gedefinieerd in artikel 1.3.2.2., §1, 8ste lid, 3°, van het Waterwetboek van 15 juni 2018.

de periode vanaf 15 maart tot en met 15 juli. Artikel 42 van het verzameldecreet stelt voor dat de Vlaamse Regering de mogelijkheid krijgt om in afwijking hierop de periode te bepalen waarin wel gemaaid mag worden (i.e. toevoeging van een tweede lid in punt 5°, a) van artikel 1.3.2.2, §1 van het decreet integraal waterbeleid). De Minaraad vraagt om de periode waarin niet gemaaid mag worden zo snel mogelijk in onderling overleg met de leden van het opvolgingsorgaan¹⁵ te bepalen en juridisch te verankeren zodat een rechtszeker kader ontstaat die een billijke vergoeding aan de landbouwer garandeert voor de ecosystemedienst die beschermingsstroken leveren.

2.5 Wijzigingen aan Decreet Vlaamse Grondenbank

- [10] **Zorg voor meer transparantie in de werking van de Grondenbank.** De Minaraad heeft geen aanbevelingen wat betreft de voorgestelde wijzigingen aan het decreet betreffende de Vlaamse Grondenbank. Aanvullend op deze wijzigingen stelt de Raad voor om de werking van de Vlaamse grondenbank zo aan te passen dat op duidelijke en transparante manier wordt bijgehouden met welk doel een perceel gekocht wordt en, bij inzet ervan, waarvoor het ingezet wordt indien dit afwijkt van het vooropgestelde doel. De inzet van deze aangekochte percelen op een later moment moet volgens de Raad steeds kaderen in een bredere en gedragen gebiedsvisie. De Raad meent dat op die manier de werking van de grondenbank transparanter kan verlopen.

2.6 Wijzigingen aan het Decreet betreffende landbouw- en visserijbeleid

Voer enkele aanvullingen op de voorgestelde wijziging door. Wijzigingsartikel 89, van het Verzameldecreet voegt een nieuwe paragraaf 4 in die de gegevensuitwisseling tussen representatieve producentenorganisaties, unies van producentenorganisaties, brancheorganisaties en het Agentschap Landbouw en Zeevisserij in bepaalde gevallen moet mogelijk maken. De Minaraad merkt op dat het mogelijk is dat de betrokken organisaties geen eigen personeel in dienst hebben en genoodzaakt zijn om opdrachten contractueel uit te besteden. De Raad vraagt daarom volgende aanvullingen op de voorgestelde tekst: *“Alleen de personeelsleden, aangestelden of vertegenwoordigers van de betrokken organisaties of dienstverleners met wie de betrokken organisaties een verwerkingsovereenkomst afsloten, die belast zijn met de inning van de bedragen, vermeld in paragraaf 1, 3°, en de uitvoering van de overeenkomsten, vermeld in paragraaf 3, krijgen toegang tot de gegevens.”*

¹⁵ Opvolgingsorgaan, zoals gedefinieerd in artikel 3, 4°/1, van het decreet houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (Mestdecreet)